

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Ингушетия

ГБОУ "СОШ № 8 г.Сунжа "

РАССМОТРЕНО

Руководитель МО
начальных классов

_____
Гарданова А.М.
Протокол № 1
от 13. 11. 2023 г

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора
по УВР НОО

_____
Марзиева Ф.Г.
Протокол № 1
от 13. 11. 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор школы

_____
Оздоев Х.Х.
Приказ № 13
от 13. 11. 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной язык»

для обучающихся 1 класса

г.Сунжа 2023

Кхетадайтара каьхат.

Программа оттаяьй 1, 2, 3,4 классашта г1алг1ай мотт хьехара долча книжкага хьежжа. Книжка чулоацам оттабаьраш: Тимиркиев З. З Шадиев А. С., Ю Гандалоева А. З., Оздоев Р. И., Патиев С. У.

Г1алг1ай метто, эрсий метто санна, метта 1илман дакъа а ший ма1анна а йоккха моттиг д1алоац. Цун дешарца а кхетамца а бераш кхедара доккха практически ма1ан да. Наьна метто юкъелоац дешархой патриотизма а, кхыча къамашца 1имерза а, эзди а хилара уйлашца кхетадеш кхедара маьхала таронаш.

Школе наьна мотт 1омабара керттера 1алошонаш я дешар дика ховш дешархой кийчбар, багах деча, йоазон а къамаьлах а кхоачам болаш, пайда эца ховш уж кийчбар. Программа ФГОСаца ювзаяь я. Из лаьрх1а я к1ира 3 сахьат г1алаг1ай мотт хьехаш йолча учебни планаца кхоачашье. Шера 103 сахьат хул.

Программа лерх1амаш да:

- дешархошта шоай наьна мотт безалургболча тайпара дешара болх дика оттабе;
- орфографехи, пунктуацехи, морфологехи, фонетикахи кхетам бала;
- метта 1илам 1омаде, г1алг1ай меттах бола кхетам шербар, к1оаргбар;
- г1алат ца деш йоазув де, сочинени, изложени язье бераш 1омаде;
- дешара кхетам лакхбе, 1омадаь ховр нийса д1аязде, ший уйлаш, шийна хетар, ховр дешархочо нийса д1аяздергдолаш говзал кхеяр.

Программа чулоацам шера ба. Укх юкъе я фонетика, графика, йоазув, дешар, орфоэпи, орфографи, деша оттам. Урока чулоацама юкъе, тар ма лу , дешара а воспитательни лоарх1ам бола материалаш яхийтай. Уж дукхаг1ьяраш г1алг1ай багахбувцама юкъера, художественни произведенеш т1ара я. Книжка курс кхаь разделах латт: шоллаг1ча классе дийшар кердадаккхар (оазаш, алапаш, предложени, керттера, керттерза маьженаш), деша оттам, къамаьла доакьош.

Грамматика хьаькъехьа кхоачаш де деза декхараш:

- 1) оазех, алапех кхетам балар;
- 2) орфографически минимум лакхъяр;
- 3) предложени кертера маъженаш йовзийтар;
- 4) къамаъла доакъош довзийтар;
- 5) дувзаденна къамаъл шаърдар;
- 6) кхоллама балхаш увттаде 1омабар:
  - а) сочинени миниатюра;
  - б) изложени-зарисовка;
  - в) суртах лаъца дувцар оттадар;
  - г) кицах лаъца сочинени-миниатюра язъяр.

Йоазув-дешар 1омадари къамаъл шаърдари.

Хьалхарча классе деша доаг1ача бера ше дезала юкъе бийца наъна мотт ха беа. Цу метала уйла ю цо. Массадолла х1ама наъна мета къамаъла формах кхетадеши довзаши

да бера, наъна меттала еррига ший уйлаш д1аала 1омалу из.

Хьалхарча классе наъна меттала болх д1аболабарца школо бера йовзийт халкъ вахара опыт.

Хьалхарча классе хьехархочо берашта деш Г1алг1ай Республика отарах а дезача деноеха, вай Даъхена лаъца дола йоазонхой дувцараши,лоаца стихотворенеш, фаългаши.

Хьехархочо берашта деш могошал лораерах лаъца дола дувцараш а.

-Хьехархочун кулгалца берийловзараш а , шоаш беча балхах а, шоашта дайначох а лаъца лоацца дувцараш оттаду.

Иштта в1аший дувзаденна а долаш, хала доацача 2-3 суртах лаъца дувцар оттаде а хьехархочун кулгалца йоккха йоаца текст юхаювца а 1омабу.Гонахъара вахар довзийтар а дешархой дувзаденна къамаъл шаърдар а.

Къамаъл. Баген а йоазон а къамаъла юкъара кхетам. Предложени, дош, дешдакъа,оаз, алап практически довзийтар. Къамаъл предложенешта, предложенеш дешашта, дешаш дешдакъошта декъа хар.

Оазаш. Оазаш йовзийтар. Хазарца а аларца а оазаш къоастаяр. Мукъеи мукъазеи, й1аъхеи лоацеи, эрсий метталара хъаййца оазаш.

Дешашкара цхъайола мукъа а мукъаза а оазаш къоастаяр.

Белгалгъяккхача оазаца дешаш доаладар, дешдоакъой- оазий схемай кепача оала дош белгалдакхар.

Г1онна йолча схемах пайда а эцаш, къамаъл предложенешта, педложенеш дешашта, дешаш дешдокъоашта декъа 1омадар.

Дешарах а аларах а мукъеи мукъазеи оазаш в1аший къоавстаярах а кхетам балар. Дешашкара цхъацца оазаш белгалъеш дараш а (къоастае а, дешдоакъой оазий тохкам бе а, цар оамал а, арг1а а белгалъяккха 1омабар; д1аьха а лоаца а дешдакъа къоастаде хар).

Хедора алапий дешдоакъой г1онца дешаш а педложенеш а увттае 1омабалар. Лоаца предложенеш тексташ нийса кхетаеш, дешдоакъошца, минута 15-20 дош а дешаш, бераш 1омадар.

Керттера кхетамаши ховраши.

Дешархошта довза деза:

- г1алг1ай мета массайола оаз а алап а, кхета беца цар башхаллаш (оаз оал, т1аккха алап язду);

-мукъеи мукъазеи оазий керттера бокъонаш;

-дагахъа 1омае белгалъяьхача стихотвореней тексташ.

Дешархошта ха деза:

-наьна метта деча къамаьлага ладувг1а а цунах кхета а ;

Къамаьла юкъе предложенеш къоастае, цар арг1а белгалъяккха;

-й1аьхеи лоацей мукъа оазаш а, уж белгалъеш дола алапаш а белгалдаха;

-кепа йоазонца а кулга а шрифтаца яздаь дешаш, предложенеш т1ера хъаязъе;

-диктовка ярца, г1алаташ а доацаш, дешаш а 3-5 дешаех латта предложенеш а язъе;

-предложени йолалуш доккхача алапех пайда эцар а цун чаккхенга т1адам оттабара;

-белгалъяккхача цхъан (шин) темах е сюжетни суртех пайда эцар, з1амига дувзаденна дувцар оттаде;

-хъехархочун хаттарий новкъосталца з1амига текст юха хъаювца;

-«Дешара книжка т1ера тексташ еша, дагахъа стихотворении 1омае, къамаьла бокъонаш лораеш еша.

Изложени лаьрхх1а йолча текста боарам

2-ча класса – 10-20 дош

3-ча класса -20-25 дош

4-ча класса – 25- 30 дош

1-4 классашка дешархошта луча диктантий дешай боарам.

2-ча класса-20-25 дош

3-ча класса-25-30 дош

Текст хоржаш а ешаш а хила эшаш дар:

1. Диктант текст литературни наъна меттаца язъяъ дешархой кхетаргболаш хила еза.

2. Тахкара диктант шоллаг1ча е кхоалаг1ча урока т1а язъийча бакъахъа хургъя.

Хезархочо, сиха ца луш, текст 1оеша еза , дош алара литературни бокъонаш толха ца еш. Ше из йийша ваълча , дешархой кхеташ боацар къоастаду, бераша кхета ца ду хала дешаш доска т1а д1аязаду.

Урока №	Урока тема	Са хь а-та ш	Таьрахь	
			П	Ф
1	Алапий маьженаш лоацей й1аьхеи г1ажилгаш язъяр.	1		
2	Алапий маьженаш к1алара хьалхьайза г1ажилгаш язъяр.	1		
3	Алапий маьженаш язъяр.	1		
4	Алапий маьженаш язъяр.	1		
5	Алапаш А, а яздар.	1		
6	Алапаш М, м яздар.	1		
7	Алапаш У, у яздар	1		
8	Алапаш Р, р яздар.	1		
9	Алапаш Ш, ш яздар.	1		
10	Алапаш И, и яздар.	1		
11	Алапаш Н, н яздар.	1		
12	Алапаш С, с яздар.	1		
13	Алапаш Л, л, О, о яздар.	1		
14	Алапаш Д, д яздар.	1		
15	Алапаш Х, х яздар.	1		
16	Алапаш З, з яздар.	1		
17	Алапаш К, к яздар.	1		
18	Алапаш Е, е яздар.	1		
19	Алапаш В, в яздар.	1		
20	Алапаш Б, б яздар.	1		
21	Алапаш Т, т яздар.	1		
22	Алапаш Я, я яздар.	1		
23	Алапаш Г, г яздар.	1		
24	Алапаш Й, й яздар.	1		
25	Алапаш Ц, ц, яздар.	1		
26	Алапаш Ч, ч яздар.	1		
27	Алапаш 1, 1 яздар.	1		
28	Алапаш Г1, г1 яздар.	1		
29	Алапаш П, п яздар.	1		
30	Алапаш Кх, кх яздар.	1		
31	Алапаш Ж, ж яздар.	1		
32	Алапаш ж1, б1, з1, в1, д1 яздар.	1		
33	Алап к1аьда хьарак (ь) яздар.	1		
34	Алапаш Аь, аь яздар.	1		
35	Алапаш Хь, хь яздар.	1		
36	Алапаш Ю, ю яздар.	1		

37	Алапаш Ф, ф яздар.	1		
38	Алапаш Э, э яздар.	1		
39	Алап ч1оаг1а хъарак (ъ) яздар.	1		
40	Алапаш Къ, къ яздар.	1		
41	Алапаш Къ, къ яздар.	1		
42	Алапаш К1, к1 яздар.	1		
43	Алапаш К1, к1 яздар.	1		
44	Алапаш К1, к1 яздар.	1		
45	Алапаш К1, к1 яздар.	1		
46	Алапаш П1, п1 яздар.	1		
47	Алапаш П1, п1 яздар.	1		
48	Алапаш Ч1, ч1 яздар.	1		
49	Алапаш Ч1, ч1 яздар.	1		
50	Алапаш Х1, х1 яздар.	1		
51	Алапаш Х1, х1 яздар.	1		
52	Алапаш Ц1, ц1 яздар.	1		
53	Алапаш Яь, яь яздар.	1		
54	Алап ы яздар.	1		
55	Алапаш Ё ё яздар.	1		
56	Алапаш Щ, щ яздар.	1		
57	Алапаш Х1, х1 яздар.	1		
58	Алапаш Х1, х1 яздар.	1		
59	Дифтонг оа дола дешаш яздар.	1		
60	Дифтонг оа дола дешаш яздар.	1		
61	Контрольни хъаяздар.	1		
62	Г1алаташ т1ара болх. Кепайоозон текст хъаязъяр.	1		
63	Шолха алапаш дола дешаш яздар.	1		
64	Диктант.	1		
65	Г1алаташ т1ара болх. 1омадаър ч1оаг1дар.	1		
66	Шолха алапаш дола дешаш яздар.	1		